

Sygn. akt **II AKa 129/15**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Mania
Sędziowie:	SA Janusz Jaromin (spr.) SA Andrzej Wiśniewski SA Piotr Brodniak SO del. do SA Małgorzata Jankowska
Protokolant:	sekr. sądowy Karolina Pajewska

przy udziale prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Rafała Gawinka

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2015 r. sprawy

M. K.

oskarżonego z art. 148 § 1 k.k. w zb. z art. 281 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i inne

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 24 marca 2015 r., sygn. akt III K 20/15

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. W. kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych z VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

III. zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych związanych z postępowaniem odwoławczym.

Andrzej Wiśniewski Andrzej Mania Janusz Jaromin

Małgorzata Jankowska Piotr Brodniak

Sygn. akt II AKa 129/15

UZASADNIENIE

M. K. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2014 r., sygn. akt III K 88/12, który następnie został zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 10 grudnia 2014 r. sygn. akt II AKa 218/14 za przestępstwa polegające na tym, że:

I. w dniu 19 stycznia 2010 r. w N., na terenie byłej winiarni mieszczącej się przy ulicy (...), działając wspólnie i w porozumieniu z D. D. i G. K., pobili M. R., chcąc go przeszkodzić im w dokonaniu kradzieży kabla elektrycznego, w ten sposób, że po uprzednim uderzeniu pokrzywdzonego przez M. K. w twarz i wciągnięciu go do pomieszczenia, przewrócili go na podłogę, po czym przez około 5 minut kopali go całym ciele, narażając go na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia, a następnie chcąc pozbawić życia pokrzywdzonego, M. K., co najmniej dwukrotnie uderzył M. R. siekierą w głowę, po czym G. K. uniósł pokrzywdzonego z podłogi, a M. K. zadał mu kolejne ciosy w głowę obuchem młotka ślusarskiego, czym G. i M. K. spowodowali u pokrzywdzonego rany rąbane i tłuczone głowy w prawej okolicy skroniowo-ciemieniowej oraz potylicznej, rany szarpane uda i krwiaki okularowe obu oczodołów w wyniku czego u M. R. doszło do niewydolności oddechowej w przebiegu obustronnego zapalenia płuc i oskrzeli, będących bezpośrednim powikłaniem doznanych obrażeń mózgowo-czaszki oraz mózgowia; na skutek doznanych obrażeń pokrzywdzony zmarł w dniu 26 marca 2010 r., tj. za czyn z art. 148 § 1 kk, na karę 25 lat pozbawienia wolności;

II. w dniu 19 marca 2011 r. w B. przy ulicy (...), działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z D. D., G. K. i B. S., po uprzednim wyłamaniu zamka w drzwiach wejściowych znajdującego się na terenie Głównego Punktu Zasilania Energią Elektryczną budynku transformatorowni dostał się do jego wnętrza, skąd następnie zabrał w celu przywłaszczenia 19 sztuk przenośnych pojedynczych uziemiaczy miedzianych oznaczonych symbolami od (...) do (...), od (...) do (...), od (...) do (...) oraz przenośnych potrójnych uziemiaczy miedzianych oznaczonych symbolami: (...), (...), (...), (...), (...), (...) o łącznej wartości 38.000,00 zł, po czym bezpośrednio po dokonaniu kradzieży w reakcji na interwencję pracownika spółki (...) Sp. z o. o. M. G., w celu utrzymania się w posiadaniu ww. skradzionych przedmiotów, a także w celu pozbawienia go życia, uderzali pokrzywdzonego pięściami po głowie, kopali go całym ciele, dusili oraz uderzyli w głowę metalowym uziemiaczem, w wyniku czego spowodowali u pokrzywdzonego wielomiejscowe obrażenia ciała w postaci otarcia naskórka i sińców twarzy, ran tłuczonych obu warg, ogniska nadzianki krwotocznej tkanek miękkich głowy, rozedmy płuc, licznych wybroczyn w opłucnej i nasierdziu oraz przekrwienia błon surowiczych i narządów wewnętrznych (jako oznaki duszenia), ogniska krwotoczne w tkankach miękkich pomiędzy II i III żebrem po stronie lewej przymostkowo, dosyć rozległe ogniska wybroczyn w śluzówce krtani, obrzęku mózgu, obecności krwi płynnej w gardzieli i w świetle górnych dróg oddechowych, co skutkowało ostrą niewydolnością oddechową z masywną aspiracją krwi do oskrzeli i w konsekwencji zgonem pokrzywdzonego, czym działali na szkodę M. G. oraz spółki (...) Sp. z o. o. w P. Oddziału w G. (1), tj. za czyn z art. 148 § 1 kk w zb. z art. 281 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, na karę 25 lat pozbawienia wolności;

III. w dniu 03 sierpnia 2009 r. w miejscowości Ł. w Gminie P. (1) na umowie kupna – sprzedaży samochodu osobowego marki (...) o nr rej. (...) zawartej ze sprzedającym K. U. trzykrotnie podrobił podpis J. W. w brzmieniu (...) oraz (...) jako kupującej, tj. za czyn z art. 270 § 1 kk, na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy w Szczecinie, w punkcie IV wskazanego wyroku w oparciu o art. 85 kk w zw. z art. 88 kk wymierzył M. K. karę łączną dożywotniego pozbawienia wolności.

Orzeczenie w zakresie kary łącznej co do M. K. (pkt VI w/w wyroku) zostało uchylone wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 10 grudnia 2014 r. i w tym zakresie sprawę przekazano do ponownego rozpoznania.

Po ponownym rozpoznaniu Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 24 marca 2015 r. sygn. akt III K 20/15:

1. na podstawie art. 88 kk połączył wymierzone oskarżonemu kary pozbawienia wolności, opisane w punktach I, II i III i orzekł wobec M. K. karę łączną dożywotniego pozbawienia wolności,

2. na podstawie § 2 ust. 3, § 14 ust. 1 pkt 5, § 16 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U nr 163 z 2002 roku poz. 1348 z późn. zm.) zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. W. kwotę 885,60 zł (ośmiuset osiemdziesięciu pięciu złotych i sześćdziesięciu groszy), w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za obronę udzieloną M. K. z urzędu,

3. zwolnił oskarżonego z ponoszenia kosztów sądowych, w tym opłaty.

Apelację od wyroku wniosła obrońca oskarżonego M. K., która zaskarżyła wydany wyrok odnośnie jego punktu I, zarzucając mu rażącą niewspółmierność (surowość) wymierzonej kary łącznej.

Tak podnosząc, apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie I i orzeczenie co do istoty poprzez wymierzenie skazanemu kary 25 lat pozbawienia wolności. Nadto obrońca wniosła o zwolnienie oskarżonego z całości zapłaty kosztów postępowania apelacyjnego i zasądzenie na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego, w wysokości sześciokrotności stawki minimalnej.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Sąd I instancji wydał słuszny wyrok, którego nie podważają argumenty przedstawione w apelacji. Sąd Okręgowy w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku prawidłowo i wyczerpująco wyjaśnił oraz ocenił zagadnienia, które miały wpływ na wymiar kary oraz wszechstronnie je rozważył, zaś wnioski jakie w tej mierze sformułował są bezbłędne i jako takie nie mogą być skutecznie kwestionowane.

Przechodząc do apelacji wskazać zatem należy, iż w przypadku wymierzenia za zbiegające się realnie przestępstwa dwóch (lub więcej) kar 25 lat pozbawienia wolności - w myśl art. 88 k.k. - sąd może orzec o wymiarze kary 25 lat pozbawienia wolności albo kary dożywotniego pozbawienia wolności, jako kary łącznej. Oznacza to, że w tym szczególnym przypadku nie stosuje się typowych konsekwencji łączenia kar w postaci materialnej przesłanki jej wymiaru (art. 85 k.k.), podstawy i granic jej orzekania (art. 86 k.k.), jak też wypracowanych przez orzecznictwo i doktrynę reguł wymiaru łącznej kary. Kodeks karny nie wyjaśnia przy tym, jakie dyrektywy winien mieć na uwadze sąd, w oparciu o które należy dokonywać wyboru jednej z przewidzianych w art. 88 k.k. kar. Skoro jednak jedną z tych kar wymierza się jako karę łączną, a więc tylko do pewnego stopnia mającą cechę kary łącznej w postaci funkcji, polegającej na wymierzeniu jednej kary w miejsce dwu (lub więcej) kar 25 lat pozbawienia wolności, to bez wątpliwości przy wymiarze kary na podstawie art. 88 k.k., nie jest dopuszczalne podwójne wartościowanie tych samych okoliczności, które leżą u podstaw wymierzenia dwóch (lub więcej) jednostkowych kar 25 lat pozbawienia wolności. Dlatego też wybór jednej z alternatywnie przewidzianych w art. 88 k.k. kar, które wyznaczają minimum i maksimum kary, jako kary łącznej, jest w istocie nowym wymiarem kary, która stanowi syntezę i ostateczną ocenę rodzaju, wagi i ilości zbiegających się przestępstw, za które wymierzono kary po 25 lat pozbawienia wolności, jak i osoby sprawcy tych przestępstw. A zatem należy przyjąć, że wybór jednej z dwóch kar - kary 25 lat pozbawienia wolności albo kary dożywotniego pozbawienia wolności - traktowanych przez art. 88 k.k., jako kara łączna, będący samoistnym, odrębnym aktem wymiaru kary, winien uwzględniać ogólne dyrektywy jej wymiaru określone w art. 53 k.k., wśród których na plan pierwszy wysuwają się dyrektywy prewencyjne, uwzględniające potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa oraz względy prognostyczne, wyrażające się stopniem zagrożenia dla porządku prawnego ze strony sprawcy. Za wymiarem kary dożywotniego pozbawienia wolności winno ponadto przemawiać skazanie za najcięższe zbrodnie oraz ujawniony na rozprawie brak możliwości resocjalizowania sprawcy tych zbrodni w warunkach terminowego pozbawienia wolności.

Sąd meriti z poszanowaniem powyższych wytycznych, wymierzając M. K. na podstawie art. 88 k.k. karę dożywotniego pozbawienia wolności, jako karę łączną, miał na uwadze dyrektywy wskazane w art. 53 k.k., zaś bez znaczenia dla przedmiotowego rozstrzygnięcia pozostały tak szczególnie eksponowane w apelacji okoliczności, takie jak zbieżność czasowa przestępstw oraz związek przedmiotowy między popełnionymi czynami.

W tym miejscu w ślad za sądem pierwszej instancji przypomnieć należy, iż obie popełnione przez oskarżonego zbrodnie zabójstwa były bardzo brutalne, wynikały z zamiaru bezpośredniego, poprzedzone były długotrwałymi cierpieniami zadawanymi pokrzywdzonym, a oskarżony chociaż działał przy ich popełnieniu z innymi, to był osobą przejawiającą największą brutalność i aktywność. Przy czym jego działanie podyktowane było niskimi pobudkami, tj. chęcią zysku ze sprzedaży metali kolorowych. Faktycznie, jak podnosi obrońca czyny oskarżonego zostały popełnione w krótkim czasie, ale i tutaj podzielić należy stanowisko sądu rozstrzygającego, iż okoliczność ta w żadnym razie w tym przypadku nie może przemawiać za zastosowaniem zasady absorpcji. Wręcz przeciwnie okoliczność, ta wskazuje jedynie na to, że oskarżony jest pozbawiony refleksji, a także, że nie ma poszanowania dla ludzkiego życia. I tak jak podnosi w uzasadnieniu swojego stanowiska sąd meriti jest sprawcą szczególnie niebezpiecznym. Podzielić także trzeba stanowisko sądu rozstrzygającego, że trzeci z czynów chociaż zdecydowanie o niższym niż pozostałe stopniu społecznej szkodliwości (podrobienie podpisu) to odzwierciedla ewidentnie osobowość oskarżonego, jego łatwość naruszania obowiązujących reguł i norm prawnych.

Dokonując zatem oceny wymierzonej oskarżonemu na podstawie art. 88 k.k. kary dożywotniego pozbawienia wolności, jako kary łącznej za wszystkie trzy przestępstwa, w ramach niewspółmierności, o jakiej stanowi art. 438 pkt 4 k.p.k., w związku z zarzutem apelacji kwestionującej wymiar kary dożywotniego pozbawienia wolności, jako rażąco surowy, należy stwierdzić, że wybór tej kary jest wyborem słusznym i sprawiedliwym. Wymierzenie oskarżonemu kary ostatecznej 25 lat pozbawienia wolności czego domaga się apelujący, mimo szczególnego charakteru tej kary, oznaczałoby w praktyce całkowitą bezkarność oskarżonego za jedną ze zbrodni zabójstwa. Z żadnego punktu widzenia prawnego, moralnego i społecznego takiego rozstrzygnięcia o karze nie można byłoby zaakceptować. Kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa, jako jeden z celów kary (art. 53 § 1 k.k.), ma za zadanie nie tylko przekonanie o nieuchronności kary, ale przede wszystkim ugruntowanie przekonania społecznego, że sprawcy najcięższych zbrodni są odpowiednio surowo traktowani. Celem tej kary jest także przywrócenie w środowisku poczucia naruszonego bezpieczeństwa oraz to, aby przez właściwy wybór rodzaju kary, zapewnić realność ochrony najważniejszych dóbr chronionych przez prawo karne.

Tym celem kary, wymierzonej na podstawie art. 88 k.k., czyni zadość wymierzona oskarżonemu kara dożywotniego pozbawienia wolności. Niewątpliwa wyjątkowość tej eliminacyjnej kary, którą sąd pierwszej instancji wymierzył oskarżonemu (z tej chociażby racji), wskazuje na jej surowość, jednakże jest ona adekwatna do wyjątkowej drastyczności obu popełnionych przez oskarżonego zbrodni zabójstwa i nie może być złagodzona, przez orzeczenie innego, łagodniejszego rodzaju kary, także z powodu zabezpieczenia społeczeństwa przed ewentualną agresją, zdemoralizowanego oskarżonego.

Oceny pod kątem orzeczonej kary nie jest w stanie zmieść postawa skazanego w zakładzie karnym i to wbrew stanowisku apelującego. Z opinii o skazanym z zakładu karnego (k- 6011) wynika bowiem, iż jego zachowanie w jednostce penitencjarnej jest zaledwie przeciętne, chociaż odbywa karę w systemie programowanego oddziaływania to wykazuje całkowitą bierność – nie uczy się i nie pracuje, a oprócz nagród był także karany a do popełnionych czynów pozostaje dalej bezkrytyczny. Powyższe jednoznacznie świadczy, że oskarżony nie dokonał żadnej refleksji swojego postępowania, nie ma w nim woli zmiany. W stanowisku tym utwierdza także fakt, iż oskarżony w toku postępowania nie przeprosił rodziny pokrzywdzonych, nie wykazał żadnej skruchy.

W świetle całokształtu ustalonych i zestawionych przez Sąd I instancji okoliczności, brak było jakichkolwiek podstaw do zmiany wyroku w sposób proponowany w apelacji.

Mając to wszystko na względzie, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 437 § 1 kpk utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Sąd Odwoławczy zwolnił oskarżonego od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze biorąc pod uwagę jego sytuację – pobyt w izolacji - jego uiszczenie byłoby dla niego zbyt uciążliwe.

Na podstawie § 2 ust. 1 i 3 i § 14 ust. 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej obrony udzielonej

z urzędu należało zasądzić na rzecz obrońcy adw. M. W. kwotę 738 zł w tym należny podatek VAT z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym. Odnosząc się do wniosku obrońcy o podwyższenie stawki minimalnej to Sąd Apelacyjny pragnie zauważyć, iż to sąd pierwszej instancji ocenia czy wkład pracy obrońcy wykracza poza podstawowe ramy stawek orzekanych za obronę urzędu. Skoro w ocenie sądu rozstrzygającego tak nie było, to Sąd Odwoławczy nie był także władny do zasądzenia kosztów zgodnie z wnioskiem obrońcy.